

SOSYAL BİLGİLER

7

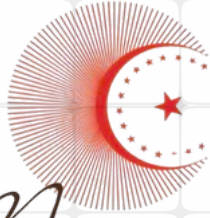

3.
ÖĞRENME
ALANI

ORTAK
MİRASIMIZ

KONU ÖZETİ

OKYANUS

TÜRKİYE
YÜZYILI

Maarif Modeli

2026-2027 EĞİTİM YILINA GÖRE HAZIRLANMIŞTIR.

Bilgi ŞENTÜRK

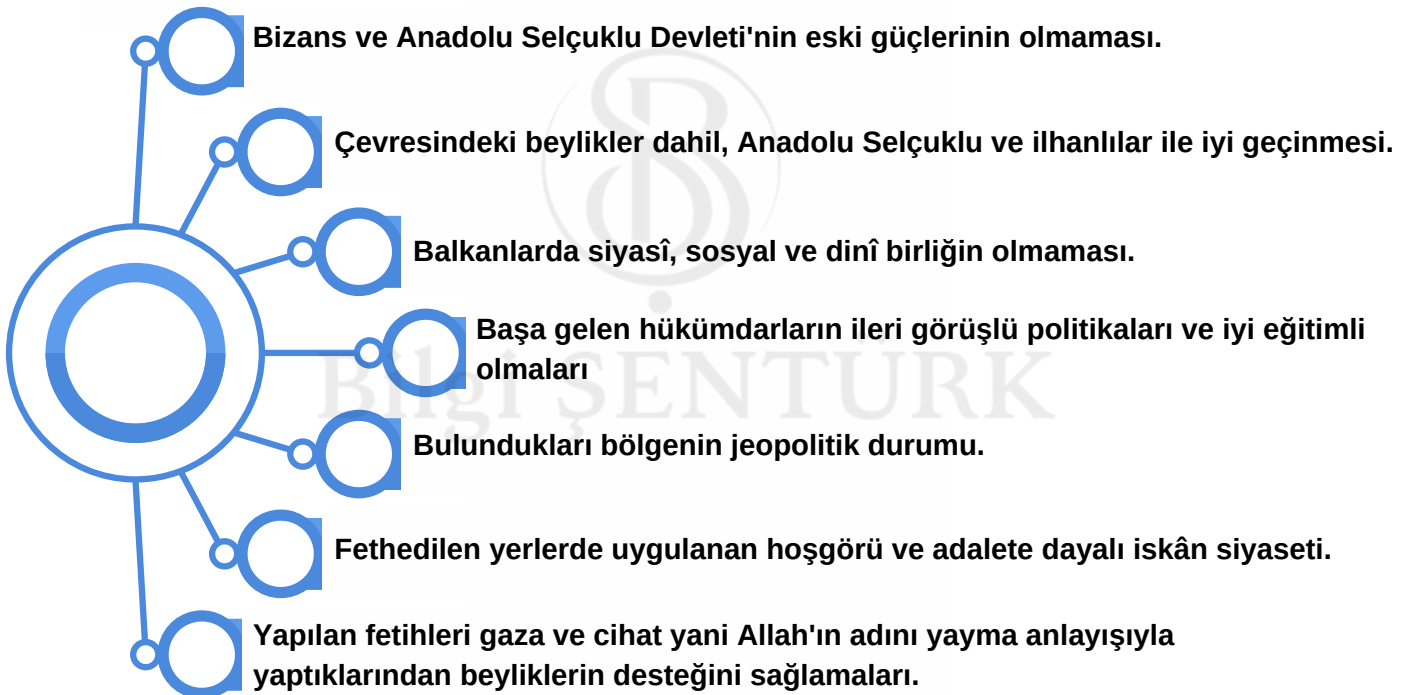
Anahtar Kavramlar

- **Jeopolitik:** Devletlerin coğrafi özellikleriyle siyasetleri arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalıdır.
- **Gaza:** İslam'ı yaymak için yapılan savaş
- **Cihad:** Din uğruna mücadele
- **Rumeli:** Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa kıtasında bulunan topraklarına verilen tarihî isimdir.
- **Muhasara:** Bir yeri ele geçirmek amacıyla askeri birliklerce çevrilmesi, yani kuşatmasıdır.

Anadolu Selçuklu Devleti, Köseadağ Savaşı'nda (1243) Moğollara karşı ağır bir yenilgi aldı ve yıkılış sürecine girdi. Bu siyasi boşluktan yararlanan Türkmen boyları bağımsızlıklarını ilan ettiler. Böylece Anadolu'da İkinci Beylikler Dönemi başladı. Osmanlı Beyliği de bu dönemde kurulan beyliklerden biridir.

OSMANLI DEVLETİ'NİN KISA SÜREDE BÜYÜME NEDENLERİ

OSMANLI DEVLETİ'NİN KISA ZAMANDA SINIRLARINI GENİŞLETEREK CİHAN DEVLETİ HÂLINE GELMESİNİ SAĞLAYAN POLİTİKALAR

1 İSKÂN POLİTİKASI

İskân kelimesi yurtlandırma demektir. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de fethettiği topraklara Anadolu'nun çeşitli yerlerinden Türk ailelerini götürüp yerleştirmesine iskân politikası denir. Osmanlı Devleti, Rumeli'de fetihlere başladığı süreçten itibaren düzenli bir şekilde iskân politikası takip etmiştir.

İSKÂN POLİTİKASININ AMAÇLARI

- 1 Bölgeyi Türkleştirmek ve İslamlaştırmak
- 2 Fethedilen bölgelerde kalıcı hâkimiyet sağlamak
- 3 Konargöçer toplulukları yerleşik hayata geçirmek
- 4 Üretimi artırmak ve ekonomiyi canlandırmak, güvenliğini sağlamak

İskân politikası uygulanırken dikkat edilenler:

- Genellikle konargöçer Türkmenler seçilmiştir.
- Birbiriyle anlaşmazlık içerisinde olan ailelerden birisi seçilmiştir.
- Geçerli bir sebep olmadan geri dönmelerine izin verilmemiştir

2

İSTİMÂLET POLİTİKASI

Osmanlı Devleti fethedilen bölgelerde yaşayan halka karşı hoşgörü ile yaklaşmış, din ve ırk ayrımı yapmaksızın herkese adil ve eşit davranmıştır. Buna **istimâlet politikası** adı verilir. Osmanlı yöneticileri fethedilen bölgelerdeki yerel halkı Müslüman olmaları için zorlamamış; dil, din ve yaşam biçimlerine karışmamıştır.

Fetihler sadece silah yoluyla gerçekleşmemiştir. Askerlerden önce fethedilecek bölgeye gidip insanların gönülleri kazanmaya çalışan derviş ve abdalların fetihlerde büyük rolü olmuştur. Dervişler, fethedilen bölgelerde gayrimüslim halkın gönlünü kazanmak ve Osmanlı yönetimini benimsemelerini sağlamak için çalışmışlardır.

İSTİMÂLET POLİTİKASININ AMAÇLARI

- Fethedilen bölgelerde adil ve hoşgörülü bir yönetim uygulamak
- Halkın can, mal ve inanç güvenliğini korumak
- Farklı din ile kültürlerle saygı göstermek
- Halkın devlete olan bağlılığını güçlendirmek

3

GAZA VE CİHAT
POLİTİKASI

- Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesinde gaza ve cihat anlayışı önemli rol oynamıştır.
- Planlı ve düzenli yürütülen fetihler zamanla devlet politikası hâline gelmiştir.
- Coğrafi konumunun sağladığı avantajları iyi değerlendiren Osmanlı Devleti, fetihlerini özellikle zayıflayan Bizans ve Balkanlar üzerine yoğunlaştırmıştır.
- Osmanlı Devleti, fetihler sayesinde hem sınır güvenliğini sağlamış hem de önemli ticaret yollarını denetim altına alarak ekonomik gücünü artırmıştır.

KURULUŞ DÖNEMİ PADİŞAHLARI VE ÇALIŞMALARI**OSMAN GAZİ (1281-1324)**

- Ahi Şeyhlerinden Edebalı'nın kızı ile evlenerek teşkilâtın desteğini aldı.
- Osmanlı, Bizans sınırında bulunan valilerin (tekfurların) ellerinden Karacahisar, Bilecik, Yeni Şehir, Yarhisar, İnegöl'ü aldı.
- Osmanlıların İzmit'e yaklaşması üzerine Bizans ile ilk savaş olan Koyunhisar Savaşı yapıldı. Mudanya'yı alıp Marmara Denizi'ne ulaşarak Bursa'nın Bizans'la karadan bağını kesti.
- İlk bakır parayı bastırdı.
- Osman Bey, Bursa'nın kuşatılması sırasında vefat etmiştir.

ORHAN BEY DÖNEMİ (1326 - 1362)

- Bursa alınarak başkent yapıldı.
- Maltepe Savaşı (Palekanon savaşı) yapıldı. İznik ve İzmit alınarak Kocaeli Yarımadası'nın fethi tamamlandı.
- Karesioğullarını alarak beyliğin donanması ile denizciliğe başladılar.
- İlk düzenli ordu kuruldu. (Yaya ve müselleme ordusu)
- İznik'te ilk medreseyi kurdu.
- İlk vezirlik ve divan kurumu kuruldu.
- Karamürsel'de ilk Osmanlı tersanesi (ilk donanma) kuruldu.
- İlk gümüş para basıldı.

I. MURAT (Hüdavendigar) DÖNEMİ (1362 - 1384)

- 1363'te Edirne alınarak başkent yapıldı.
- İlk Osmanlı-Haçlı savaşı (Sırp sındığı Savaşı) yapıldı.
- I. Kosova Savaşı'nda Haçlıları yendi.
- İlk defa "sultan" unvanını aldı.
- Tımar Sistemi'ni uygulattı.
- Yeniçeri Ocağı'nı kurdu.
- Germiyanogulları'ndan çeyiz olarak Kütahya'yı aldı.
- Hamitoğulları'ndan ise Isparta ve çevresini satın aldı.

I. BAYEZİD (YILDIRIM) DÖNEMİ (1389 - 1402)

- İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
- 1396 Niğbolu Savaşı'nda Haçlıları yendi.
- Anadolu'da Osmanlı siyasi birliğini sağladı.
- Anadolu Hisarı'nı yaptı.
- 1402 Ankara Savaşı'nda Timur'a yenildi.
- (1402 - 1413) 11 yıl süren Fetret (Duraklama) Devri yaşandı.
- Anadolu Beyler Beyliği kuruldu.

Osmanlı Devleti, 1402-1413 yılları arasında 11 yıl süren Fetret Devri'ne girdi. Bu dönemde Yıldırım Bayezid'in oğulları arasında taht kavgaları yaşandı. Bu süre içinde Osmanlı tahtı boş kaldı.

KURULUŞ DÖNEMİ PADİŞAHLARI VE ÇALIŞMALARI

I. MEHMED (ÇELEBİ) DÖNEMİ (1413 - 1421)

- kavgalarını bitirerek Fetret Devri'ne son verdi. Bu açıdan Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu sayılır.
- I. Mehmet ülkede siyasi birliği tekrar kurmak için çalıştı.
- Bu dönemde Venediklilerle ilk deniz savaşı yapıldı. Bu savaşta tam güçlenmemiş olan Osmanlı deniz kuvvetleri yenildi.

II. MURAD DÖNEMİ (1421 - 1451)

- 1422'de İstanbul'u kuşattı. (İstanbul'u kuşatan ikinci padişah)
- 1444'de Varna Savaşı'nda Haçlı ordusunu yendi.
- 1448 II. Kosova Savaşı'nda Haçlıları yenerek Avrupalıların Türkleri Balkanlardan atma ümidini yok etti.
- Balkanlarda ilk antlaşmayı (Edirne - Segedin) imzaladı.

II. MEHMET DÖNEMİ VE İSTANBUL'UN FETHİ

NEDENLERİ

EKONOMİK
NEDENLER

- Ticaret yolları üzerinde bulunan İstanbul'un Osmanlı için ekonomik açıdan büyük öneme sahip olması

SİYASİ NEDENLER

- Bizans'ın, Osmanlı'nın Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki bütünlüğünü bozması
- Bizans'ın, Avrupa devletlerini ve Anadolu'daki Türk beyliklerini Osmanlı'ya karşı kışkırtması
- Bizans'ın Osmanlı Devleti'ndeki taht kavgalarına karışması
- II. Mehmed'in, fetih ile Osmanlı'nın merkezî otoritesini sağlamlaştırmayı amaçlaması
- Osmanlı'nın Ege, Karadeniz ve Balkanlar'daki hâkimiyetini pekiştirmek istemesi

DİNİ
NEDENLER

- Hz. Muhammed'in (sav) İstanbul'un fethedileceğini müjdeleyen hadisinin olması

İSTANBUL'UN FETHİ İÇİN OSMANLI
DEVLETİ'NİN YAPTIĞI HAZIRLIKLAR

- 400 parçalık dev bir donanma oluşturuldu.
- Surları yıkabilecek güçte "Şahi" toplar döktürüldü.
- Rumeli Hisarı (Boğazkesen) yaptırıldı.
- Surlara aşmak için tekerlekli kuleler yapıldı.
- Ordu düzenlendi ve sayıca artırıldı.
- Balkan devletleri ve Anadolu beylikleriyle saldırmazlık anlaşmaları imzalandı.

İSTANBUL'UN FETHİ'NE KARŞI
BİZANS'IN ALDIĞI ÖNLEMLER

- Şehrin eskiyen surları güçlendirildi.
- Haliç'e zincir çekildi. (Osmanlı donanmasını engellemek için)
- Papa ve Cenevizlilerden yardım istendi.

6

YAVUZ SULTAN SELİM DÖNEMİ (1512 - 1520)

- Yavuz Sultan Selim, Çaldıran Savaşı'nda (1514) Safevî Devleti'nin hükümdarı Şah İsmail'i yenerek Safevîlerin Anadolu üzerindeki baskısını ortadan kaldırmıştır.
- Turnadağ Savaşı (1515) ile Dulkadiroğlu Beyliği'ni ortadan kaldırmıştır. Böylece Anadolu'da Türk birliği kesin olarak sağlanmıştır.
- Mercidabık (1516) ve Ridaniye Savaşları (1517) ile Memluk Devleti'ni ortadan kaldırarak Mısır'ı Osmanlı topraklarına katmıştır.
- Halifelik Osmanlı soyuna geçmiştir.

MISIR SEFERİ'NİN SONUÇLARI

- Suriye, Filistin, Mısır ve Hicaz Osmanlı egemenliğine girdi.
- Halifelik Osmanlı Devleti'ne geçti ve Osmanlı padişahları aynı zamanda halife unvanını kullanmaya başladı.
- Kutsal Emanetler İstanbul'a getirildi.
- Baharat Yolu Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçti.
- Osmanlı Devleti'nin Doğu Akdeniz'deki hâkimiyeti güçlendi.

Mısır Seferi sonucunda Osmanlı Devleti hem **halifeliği** devralmış hem de İslam dünyasının lideri konumuna yükselirken, Baharat Yolu'nu kontrol ederek ekonomik ve siyasi gücünü önemli ölçüde artırmıştır.

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN DÖNEMİ (1520 - 1566)

- En uzun süre (46 yıl) Osmanlı tahtında kalan padişahtır.
- Osmanlı Devleti'nin en parlak dönemidir.
- Mohaç Meydan Savaşı'nda Macarları yenerek Orta Avrupa'da Osmanlı hâkimiyetini pekiştirdi.
- Alman İmparatoru Şarken'e karşı Fransa Kralı I. Fransuva'yı destekleyerek Fransa'ya ayrıcalıklar (kapitülasyonlar) verdi.

PREVEZE DENİZ SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

Akdeniz'de Osmanlı hâkimiyeti pekişti ve bölge âdeta bir "Türk gölü" hâline geldi.

Deniz ticaret yollarının güvence altına alınması, Osmanlı ekonomisine katkıda bulundu.

Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki ilerleyişi kolaylaştı.

Avrupa devletleri, bu savaştan sonra uzun bir süre Osmanlı'ya karşı denizlerde galip olamadı.

Zaferin kazanıldığı 27 Eylül günü, 1944 yılından itibaren Türk Denizcilik Günü olarak kutlanmaya başlandı.

15 VE 18. YÜZYILLAR ARASINDA AVRUPA'DA YAŞANAN GELİŞMELER

1. Coğrafi Keşifler

Nedenler

- İpek ve Baharat Yollarına alternatif yeni ticaret yolları bulma isteği
- Doğu'nun baharat, ipek, altın ve gümüş gibi zenginliklerine ulaşma arzusu
- Avrupalı kralların keşif hareketlerini desteklemesi
- Pusula, haritacılık ve gemi yapım teknolojisinin gelişmesi
- Hristiyanlığı yayma ve yeni yerler keşfetme isteği

Sonuçları

- Yeni kıtalar (Amerika, Avustralya ve Antarktika) keşfedildi.
- Avrupalı devletler büyük sömürge imparatorlukları kurdu.
- Dünyanın yuvarlak olduğu kesin olarak kanıtlandı.
- Ticaretle uğraşan burjuva sınıfı güçlenerek zenginleşti.
- Patates, domates, mısır, kakao ve vanilya gibi yeni ürünler Avrupa'ya taşındı.

Coğrafi Keşifler, Osmanlı Devleti'ni ekonomik alanda olumsuz etkilemiştir. Yeni ticaret yollarının bulunmasıyla Osmanlı'nın kontrolündeki İpek ve Baharat yolları önemini kaybetmiştir. Akdeniz ticaretinin canlılığı azalmış, Osmanlı liman şehirleri eski önemini yitirmiştir.

2. Rönesans

- Bilim, sanat, edebiyat, düşünce ve eğitim alanlarında önemli gelişmeler yaşandı.
- İnsan aklı, deney ve gözlem ön plana çıktı; modern bilimlerin temelleri atıldı.
- Hümanizm (insan merkezli düşünce) anlayışı yayıldı ve bireyin değeri vurgulandı.
- Kilisenin toplum üzerindeki etkisi azaldı, özgür düşünce ortamı güçlendi.
- Matbaanın yaygınlaşmasıyla bilgiye ulaşmak kolaylaştı, eğitimde ilerleme sağlandı.

Rönesans'ın Osmanlı Devleti'ne Olan Etkileri

Osmanlı Devleti'nde 17. yüzyıldan itibaren yenilik (ıslahat) düşüncesi ortaya çıkmış ve Avrupa'daki gelişmeler örnek alınmaya başlanmıştır.

Avrupa'da yaşanan bu gelişmeler sonucunda Osmanlı Devleti, özellikle askerî ve teknik alanlarda geri kalmaya başlamıştır.

3. Reform

16. yüzyılda Avrupa'da Katolik Kilisesinin bozulmuş düzeni ve din görevlilerinin halk üzerindeki baskısına karşı yapılan dinî yenilik hareketlerine Reform denir.

Sonuçları

- Avrupa'da Katolik Kilisesinin baskısı azalmış, düşünce ve inanç özgürlüğü güçlenmiştir.
- Protestanlık (Almanya), Kalvenizm (Fransa), Anglikanizm (İngiltere) gibi yeni Hristiyan mezhepleri ortaya çıkmıştır.
- Avrupa'da uzun yıllar süren mezhep savaşları yaşanmıştır.

Reform'un Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Reform ile Avrupa'nın siyasi yönden bölünmesi Osmanlıların işine geldi. Osmanlı Devleti Reform hareketleri sırasında Protestanları destekleyerek yeni bir Haçlı birliği kurulmasını engelledi. Bu durum Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da ilerlemesini kolaylaştırdı

4. Sanayi İnkılabı

18. yüzyılın sonlarında İngiltere'de başlayarak Avrupa'ya ve ardından tüm dünyaya yayılan, insan ve hayvan gücüne dayalı üretim tarzından, buhar gücüyle çalışan makinelerin kullanıldığı seri üretim sistemine geçilmesine Sanayi İnkılabı denir.

Sonuçları

- Üretim hızlanmış ve mal ve ürünlerin fiyatları ucuzlamıştır.
- Ticaret gelişmiş ve şehirler hızla büyümeye başlamıştır.
- Kırsal alanlardan şehirlere göçler artmış, şehirlerde nüfus artmıştır.
- Fabrikalarda yeni bir sınıf olan işçi sınıfı ortaya çıkmıştır.

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ne Olan Etkileri

- Sanayi İnkılabı, Osmanlı Devleti'ni özellikle ekonomik alanda olumsuz etkilemiştir. Avrupa'da kurulan fabrikalarda makinelerle yapılan seri ve ucuz üretim, Osmanlı'daki yerli üreticinin ve el tezgâhlarının çöküşüne yol açmıştır.
- Avrupa'dan gelen ucuz mallar, yerli üretimin azalması ve birçok imalathanenin kapanmasına yol açmıştır. Bu durum, işsizliğin artması ve Osmanlı ekonomisinin zayıflamasına neden olmuştur.

5. Fransız İhtilali

1789 yılında Fransa'da halkın monarşi (krallık) yönetimine karşı başlattığı büyük ayaklanmaya Fransız İhtilali denir.

Sonuçları

- İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi yayımlanarak insan hakları düşüncesinin temelleri atılmıştır.
- Eşitlik, özgürlük ve adalet fikirleri tüm Avrupa'ya ve dünyaya yayılmıştır.
- Mutlak monarşiler yıkılmaya, yerine cumhuriyet yönetimleri kurulmaya başlanmıştır.
- Yeni Çağ kapanmış, Yakın Çağ başlamıştır.

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Milliyetçilik fikri özellikle Balkanlar'da yaşayan gayrimüslim unsurların bağımsızlıklarını kazanmak için ayaklanmalarına neden oldu. Bu durum devletin dağılma ve parçalanma sürecini hızlandırdı.

OSMANLI DEVLETİ'NDE YENİLEŞME HAREKETLERİ

Avrupa'da coğrafi keşiflerle başlayan gelişmeler Osmanlı Devleti'ni de etkiledi. Coğrafi keşifler sonrası ticaret yolları değişti ve Osmanlı Devleti'nin vergi ve ticaret gelirleri azaldı. Uzun süren savaşların beraberinde getirdiği ekonomik sıkıntılar ve isyanlar devleti zor durumda bıraktı. Padişahlar ve bazı devlet adamları çareler aramaya başladı.

1. Lale Devri

Osmanlı Devleti bu dönemde Batı'yı örnek alarak kültür, sanat ve bilimsel alanlarda yenilikler yapmıştır.

Lale Devri'nde Yapılan Yenilikler

Yirmisekiz Mehmed Çelebi Efendi Fransa'ya elçi olarak gönderildi.

Yirmisekiz Mehmed Çelebi'nin oğlu Sait Efendi ve İbrahim Müteferrika tarafından İstanbul'da 1727 yılında ilk Türk matbaası açıldı.

Londra, Viyana ve Paris gibi merkezlerde geçici elçilikler açıldı.

1720 yılında Osmanlı Devleti'nin ilk itfaiye teşkilatı olan Tulumbacılar Ocağı kuruldu.

Çiçek aşısı uygulamaları yaygınlaştırıldı.

İstanbul başta olmak üzere birçok şehirde imar faaliyetleri hız kazandı. İstanbul'un farklı bölgelerinde kütüphaneler, çeşmeler, köşkler ve bahçeler inşa edildi.

2. III. Selim Dönemi Yapılan Yenilikler

Yeniçeri Ocağı'nın yanında Avrupa usullerine göre eğitilen Nizam-ı Cedid Ordusu kuruldu.

Askerler modern silahlarla donatıldı; topçu, humbaracı ve lağımcı ocakları yeniden düzenlendi.

Donanma güçlendirildi, tersaneler yenilendi ve yeni gemiler inşa edildi.

İrâd-ı Cedîd Hazinesi kuruldu.

Mühendishane-i Berrî-i Hümâyûn (Kara Mühendishanesi) açıldı.

Avrupa başkentlerinde (Londra, Paris, Berlin, Viyana) ilk daimî elçilikler açıldı.

3. II. Mahmud Dönemi Yapılan Yenilikler

1826 yılında Yeniçeri Ocağını kaldırılarak yerine Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye adlı yeni ve düzenli bir ordu kuruldu.

Divan teşkilatı kaldırılarak yerine nazırlıklar (bakanlıklar) kuruldu.

İlk kez nüfus sayımı yapıldı.

Posta teşkilatı kuruldu.

Karantina ve sağlık hizmetleri düzenlendi.

1831'de Takvim-i Vekayi adlı ilk resmî gazete çıkarıldı.

4. Tanzimat Dönemi Yapılan Yenilikler

Osmanlı Devleti'nin iç düzenini iyileştirmek ve Avrupa devletlerinin baskısını azaltmak amacıyla yeni düzenlemeler yapılmıştır. Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Devleti'nde yönetim, hukuk, askerlik, ekonomi ve toplum hayatında önemli yenilikler yapılmıştır. Devlet, halkına karşı bazı temel hak ve güvenceleri sağlamayı kabul etmiştir. Böylece halkın devlete olan güven ve bağlılığı artırılmak istenmiştir.

Osmanlı Devlet Yönetimi

Padişahlar,devlet işlerini kendilerine yardımcı olan görevlilerle birlikte yürütmüşlerdir. Devletin yönetim organı **Divan-ı Hümâyun**'dur. Divan'da siyasi, idari, askerî, örfi, şer'i, adli ve mali konular ile şikâyet ve davalar görüşülerek karara bağlanmıştır.

OSMANLI DİVAN ÜYELERİ, GÖREVLERİ VE BUGÜNKÜ KARŞILIKLARI

VEZİRİAZAM (SADRAZAM) / CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Padişah'tan sonra en yetkili kişidir.

Padişahın vekili sayılır ve mührünü taşırdı.

Fatih'ten (II. Mehmed) itibaren divan başkanı oldu.

VEZİRLER / BAKANLAR

Tecrübeli devlet adamlarıydı.

Veziriazamın verdiği görevleri yerine getirirlerdi.

KAZASKER / MİLİ EĞİTİM VE ADALET BAKANLARI

Divan'a gelen büyük davalara bakardı.

Kadıların ve müderrislerin atamalarını yapardı.

DEFTERDAR / MALİYE BAKANI

Maliye işlerini yürütürlerdi.

Devletin gelir ve giderlerini denetlerdi.

NİŞANCI / DIŞİŞLERİ VE TAPU KADASTRO MÜDÜRÜ

Divan'da alınan kararlara padişahın tuğrasını çekerdi.

Fethedilen toprakları tapu defterlerine kaydederdi.

ŞEYHÜLİSLAM / DİYANET İŞLERİ BAŞKANI

Divan'da alınan kararların İslam dinine uygun olup olmadığı konusunda "fetva" verirdi.

KAPTAN-I DERYA / DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANI

Donanma ve denizcilikle ilgili işlerden sorumluydu.

Osmanlı Eğitim Sistemi

1. TEMEL EĞİTİM KURUMLARI

SİBYAN MEKTEPLERİ

- Mahalle aralarında bulunan ilkokullardır.
- Çocuklar 5-6 yaşlarında eğitime başlar.
- "Amin Alayı" ile eğitim hayatına başlanırdı.
- Okuma, yazma ve temel dini bilgiler öğretilirdi.

MEDRESELER

- Devletin kadı, müderris, din görevlisi ve yönetici yetiştiren önemli yüksek okullardır.
- İslami ilimler, matematik, tıp, mantık gibi dersler okutulurdu.

2. SARAY EĞİTİMİ (ENDERUN)

ENDERUN MEKTEBİ

- Sarayın iç kısmında yer alan okuldur.
- Üst düzey bürokrat, devlet adamı ve komutan yetiştirilirdi.
- Devlet görevlisi, komutan veya yönetici olarak görev alırlardı.

3. BATILILAŞMA DÖNEMİ (MODERN EĞİTİM)

HENDESEHANE:

İlk modern askeri teknik okul.

MÜHENDİŞHANE-İ BAHR-İ HÜMAYUN:

Deniz mühendisliği okulu.

DARÜLFÜNUN:

İlk üniversite.

DARÜL MUALLİMAT:

Kız öğretmen okulu.

SANAYİ-İ NEFİSE MEKTEBİ:

Güzel Sanatlar Okulu.

Toplumsal ve Ekonomik Yapı

YÖNETENLER

Padişahın yetki verdiği, devlet hizmetinde bulunan ve vergi ödemeyen gruptur.

YÖNETİLENLER (REAYA)

Tarım, ticaret ve zanaatla uğraşan, devlete vergi veren halktır. Kendi içinde Müslüman ve Gayrimüslim olarak ayrılır.

XVI. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NDE YAŞAYAN MİLLETLER

MÜSLÜMAN

(Türk, Arap, Kürt, Arnavut, Boşnak, Gürcü, Laz)

GAYRİMÜSLİM

(Bulgar, Ermeni, Rum, Sırp, Süryani Yahudi)

OSMANLI LONCA TEŞKİLATI ESNAF BİRLİĞİ

Osmanlı'da esnaf ve sanatkârlar loncalar halinde örgütlenmiş, üretimden satışa kadar birçok alanda düzeni sağlamıştır.

LONCA NEDİR?

Aynı meslekle uğraşan esnaf ve sanatkârların bir araya gelerek oluşturduğu meslek kuruluşlarıdır.

AMAÇLARI

- Meslek ahlakını ve kaliteli üretimi korumak
- Haksız rekabeti önlemek
- Fiyatları dengelemek
- Üyeler arasında yardımlaşmayı sağlamak
- Çırak yetiştirerek mesleklerin devamını sağlamak

LONCA TEŞKİLATI

- Her loncanın bir piri (koruyucu azizi) ve şeyhi (başı) vardır.
- Loncalar kendi kurallarını kendi belirlerdi.
- Üyelerden alınan aidatlarla lonca sandıkları oluşturuldu.
- Ustalık, kalfalık ve çıraklık sistemiyle işler yürütülürdü.

ÜYELİK SİSTEMİ

→ **ÇIRAK**
Mesleği öğrenen kişidir.

→ **KALFA**
Yeterli bilgi ve deneyime sahip yardımcısıdır.

→ **USTA**
Mesleğinde yeterli olan ve iş yeri açabilen kişidir.

LONCA TEŞKİLATININ ÖZELLİKLERİ

Kaliteyi ve güveni ön planda tutardı.

Fiyatların dengeli olmasını sağlardı.

Yardımlaşma ve dayanışmayı güçlendirirdi.

Çırak yetiştirerek mesleklerin devamını sağlardı.

Lonca sandıkları ile üyelerine destek olunurdu.

Devlet denetiminde çalışırdı.

Osmanlı Hukuk Sistemi

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ

1

ŞER'İ HUKUK

İslam dininin kurallarına dayanır ve evlenme, boşanma, miras gibi kişisel konuları kapsar.

2

ÖRFİ HUKUK

Devlet düzenini sağlamak için padişah tarafından konulan kurallardan oluşur. Vergiler, toprak düzeni ve devlet yönetimiyle ilgili birçok konu örfi hukuka göre düzenlenmiştir.

ADALET MÜLKÜN TEMELİDİR.

Halkın huzuru sağlanır.

Düzen ve güvenlik korunur.

Ekonomi güçlenir.

Devlet otoritesi güçlü olur.

